

Finanspolitisk och ekonomisk samordning i EU

Lars Calmfors

Finansutskottet

9/3-2011

Varför samordning på EU-nivå?

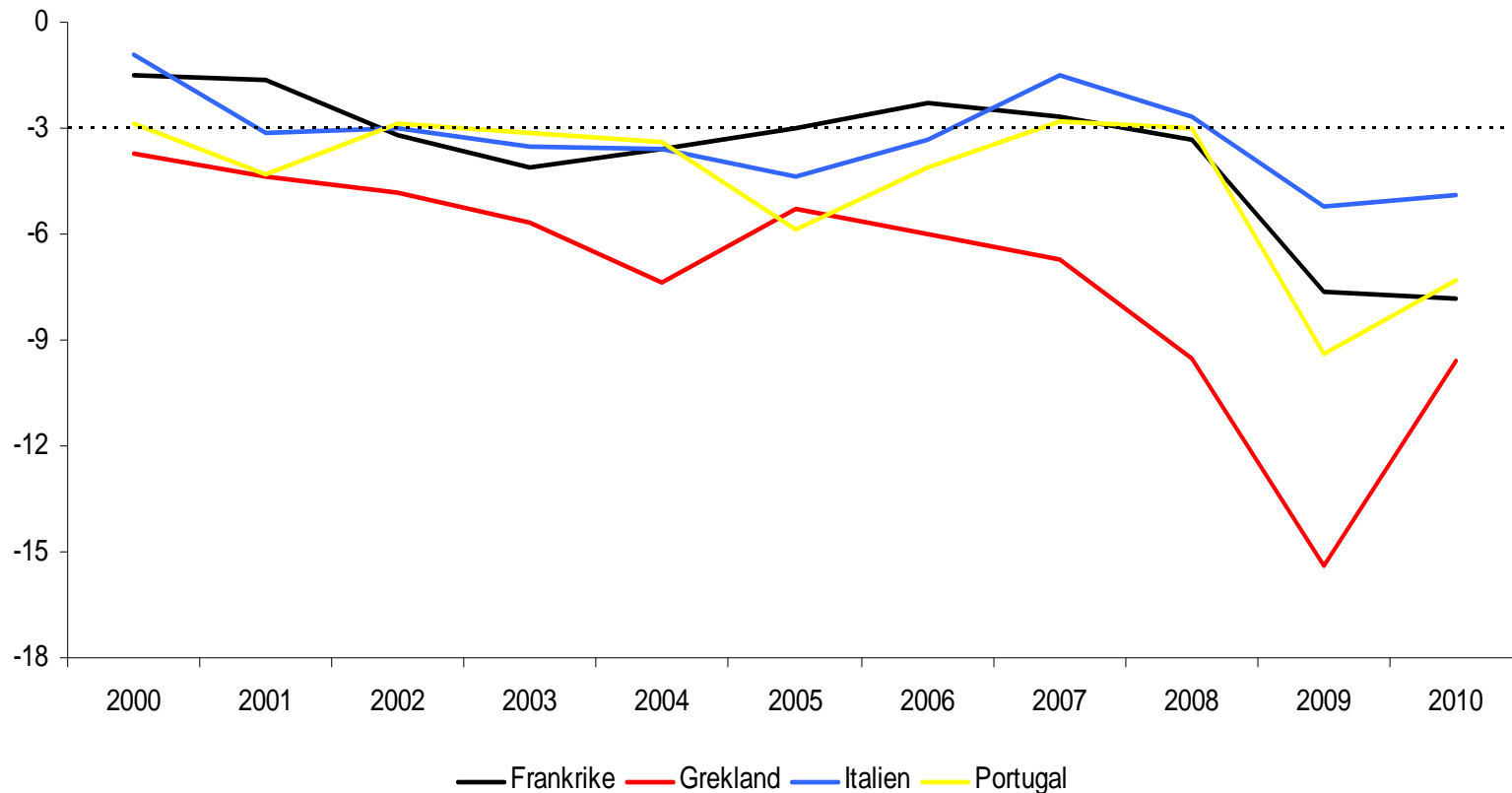
1. Externaliteter i förhållande till andra länder
  - kapitalförluster för långivare
  - behov av "bail-outs"
  - inflation (euroområdet)
2. Metod för mer bindande regler och (budget)mål
  - regler och (budget)mål för att politiken inte ska bli alltför kortsiktig
  - europeisk "commitment" kan göra regler och mål mer bindande
  - men alltid krav på nationell legitimitet

Två grupper av problemländer

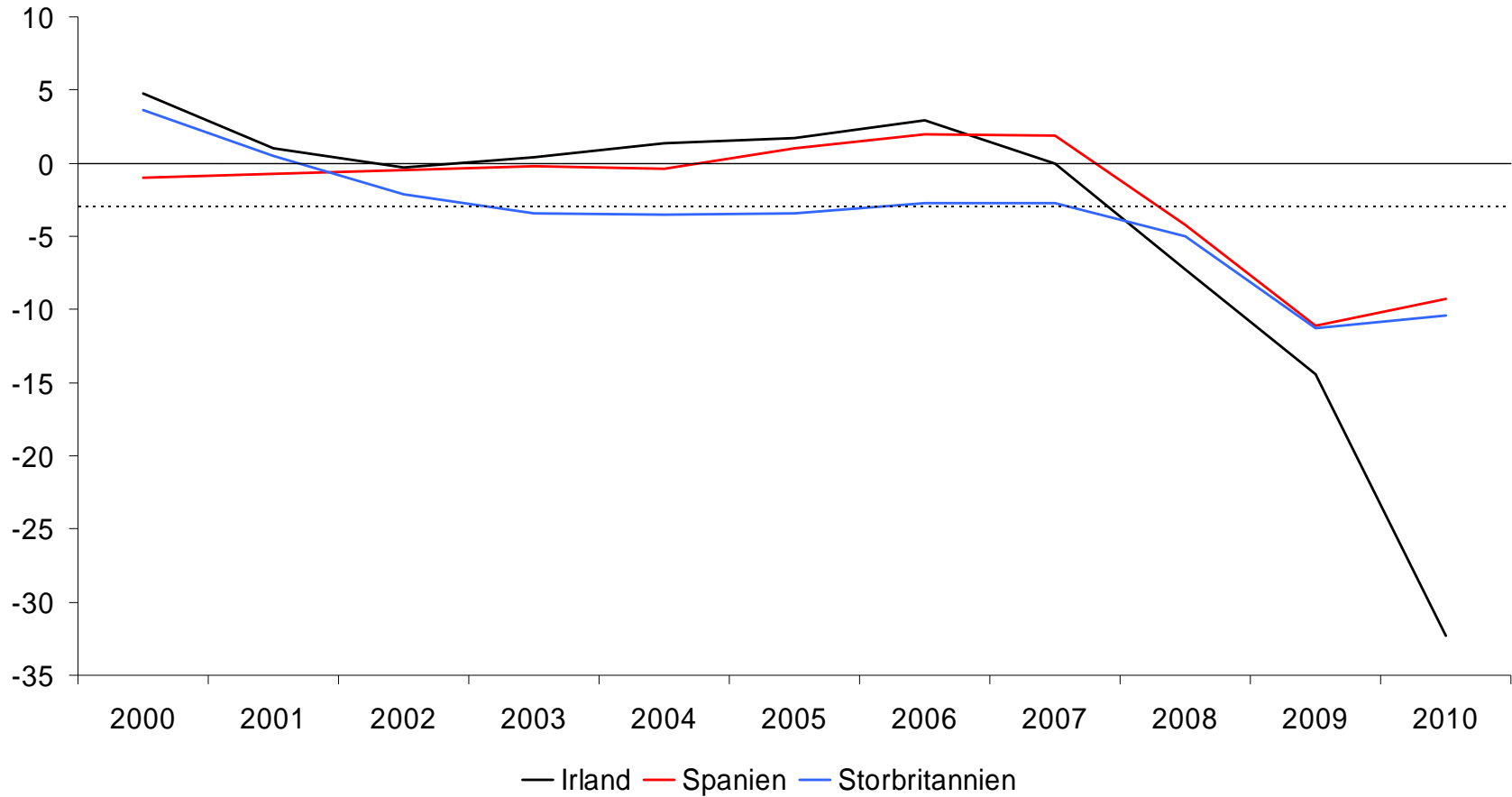
- Grekland
- Portugal
- Italien
- (Belgien)
- (Frankrike)
- Irland
- Spanien

Storbritannien

Budgetsaldo i Frankrike, Grekland, Italien och Portugal, procent av BNP

Budgetsaldo i Irland, Spanien och Storbritannien, procent av BNP

Frågor

- Starkare incitament att efterleva stabilitetspakten
- Bredare makroekonomisk övervakning
- Bättre samspel mellan europeisk och nationell beslutsnivå
- Starkare nationella finanspolitiska ramverk
- Permanent krishanteringssystem

Stabilitetspaktens efterlevnad

- Tidigare och mer gradvisa sanktioner
- Större vikt för skuldkriteriet
- Omvänd kvalificerad majoritet?
  - det ursprungliga tyska förslaget
  - blockerande minoriteter
  - rösträtten för länder med alltför stora underskott ("excessive deficits")

Överträdelser av EUs finanspolitiska regler

	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
Belgien										X	X	X
Bulgarien											X	X
Cypern						X					X	X
Danmark												X
Estland												
Finland												X
Frankrike				X	X	X	X		X	X	X	X
Grekland		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Irland										X	X	X
Italien			X		X	X	X	X		X	X	X
Lettland										X	X	X
Litauen										X	X	X
Luxemburg												
Malta						X				X	X	X
Nederländerna					X						X	X
Polen						X	X	X		X	X	X
Portugal			X			X	X	X		X	X	X
Rumänien										X	X	X
Slovakien								X			X	X
Slovenien											X	X
Spanien										X	X	X
Storbritannien					X	X	X			X	X	X
Sverige												
Tjeckien							X				X	X
Tyskland	X			X	X	X	X			X	X	X
Ungern						X	X	X	X	X	X	X
Österrike	X		X			X				X	X	X

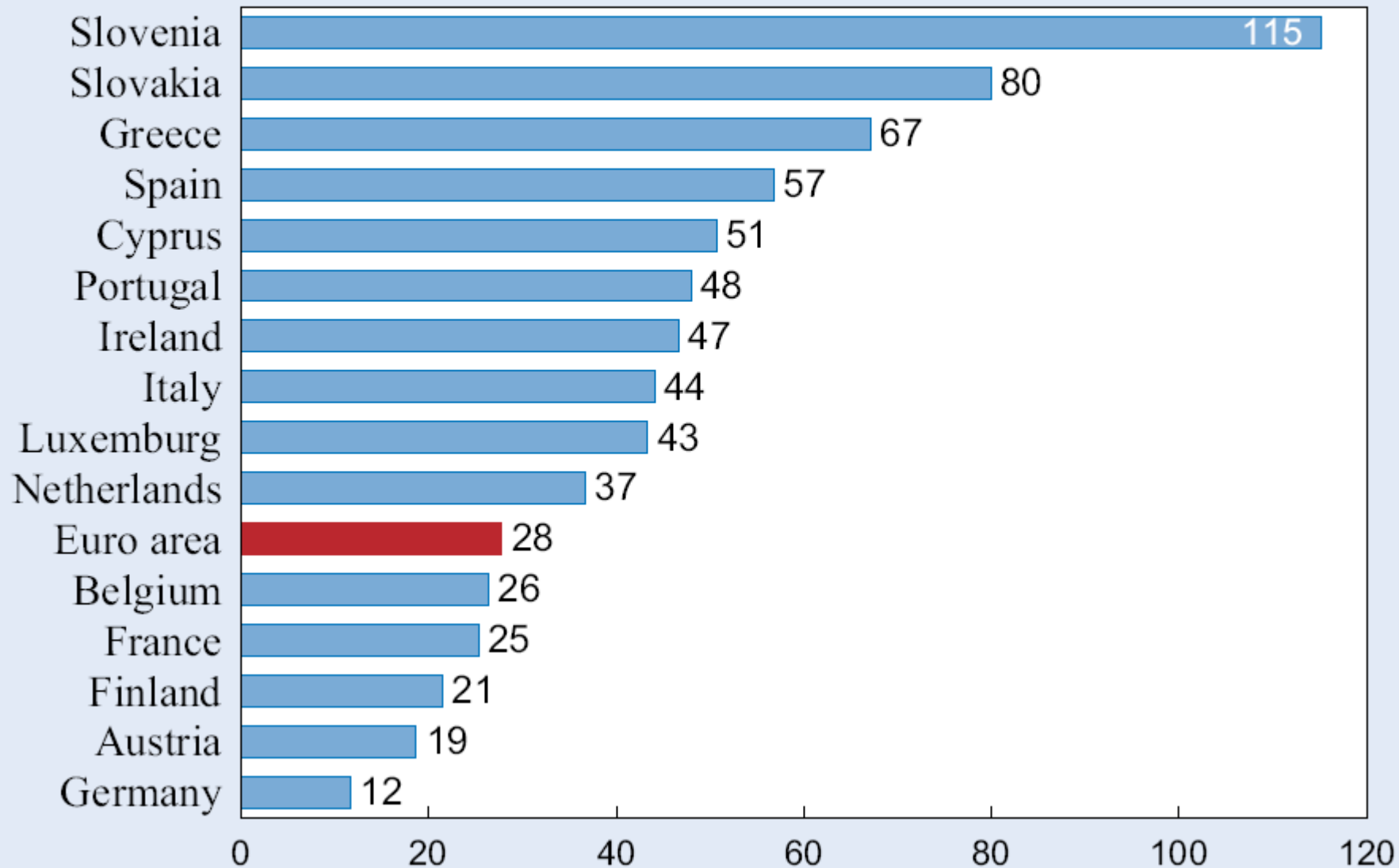

Bredare makroekonomisk övervakning

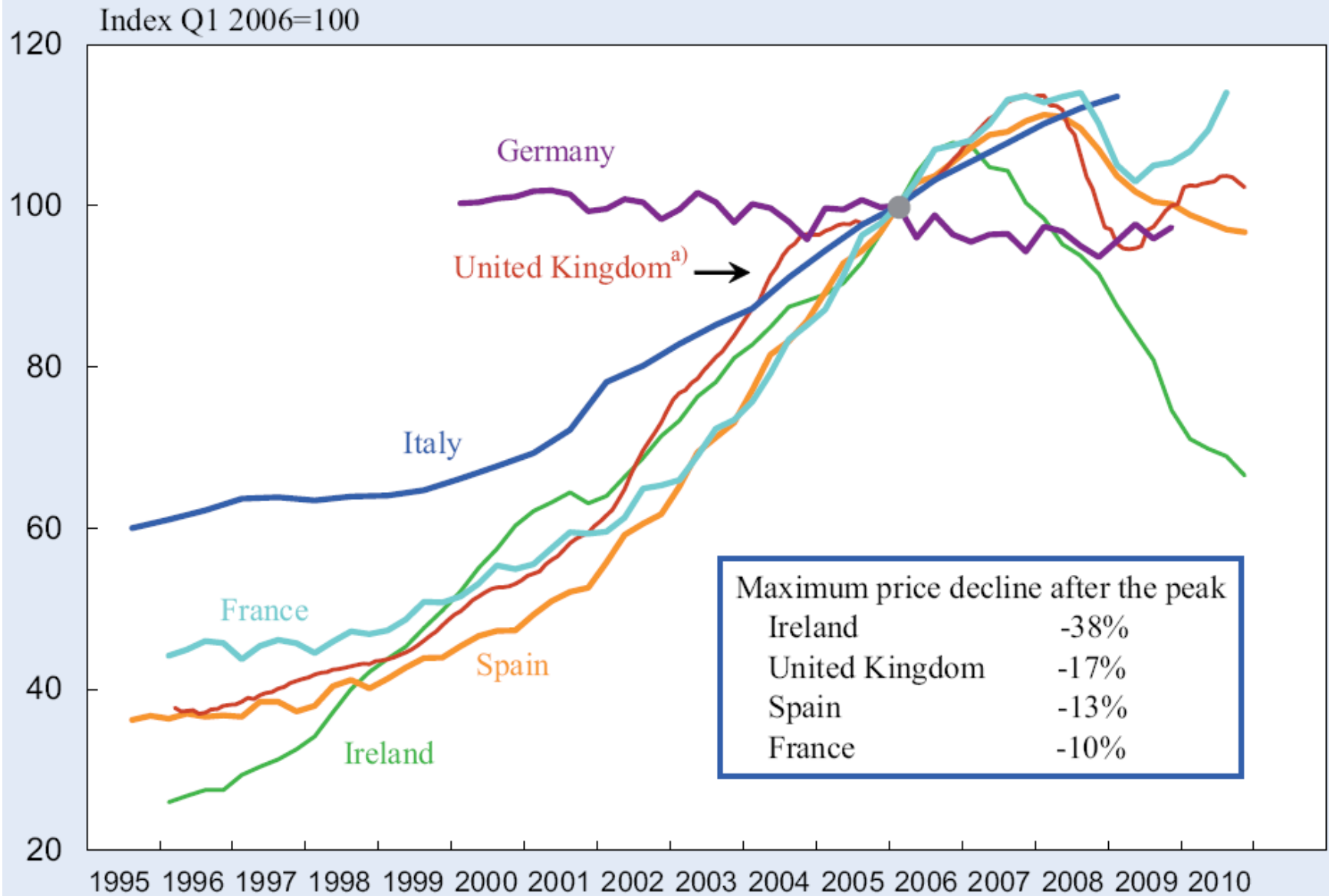
- Tidigare identifiera makroekonomiska obalanser (överhettningar)
- Varningsmekanism
  - bytesbalans
  - utlandsskuld
  - relativa kostnader
  - kredittillväxt
  - tillgångspriser
- Finansiella sanktioner

Price developments^{a)} 1995-2009

%

House prices

Europeisk termin

1. Generella riktlinjer från Ministerrådet
2. Medlemsstaternas stabilitetsprogram (konvergensprogram)
3. Kommissionens och Ministerrådets bedömning
4. Medlemsstaternas budgetbeslut

Behov av **fysisk** nationell arena där EU-nivå och nationell nivå kan mötas

- Presentationer och utfrågningar i nationellt parlament?

Nationella finanspolitiska ramverk

- Minimiregler för de nationella ramverken
  - statistik och redovisning
  - "top-down approach" för budgeten
  - siffersatta budgetmål
  - "debt brake" och pensionssystem
  - oberoende granskningsorgan (finanspolitiska råd)

Permanent europeisk krishanteringsmekanism

- De finansiella stödåtgärderna bryter mot EU-fördragets **no-bail-out clause**
  - förbud för EU-institutioner och regeringar att ta över betalningsansvaret för en medlemsstats skulder
- Avvägning
  - moral hazard (för stater och långivare)
  - undvika systemkollaps

Det framtida krishanteringssystemet

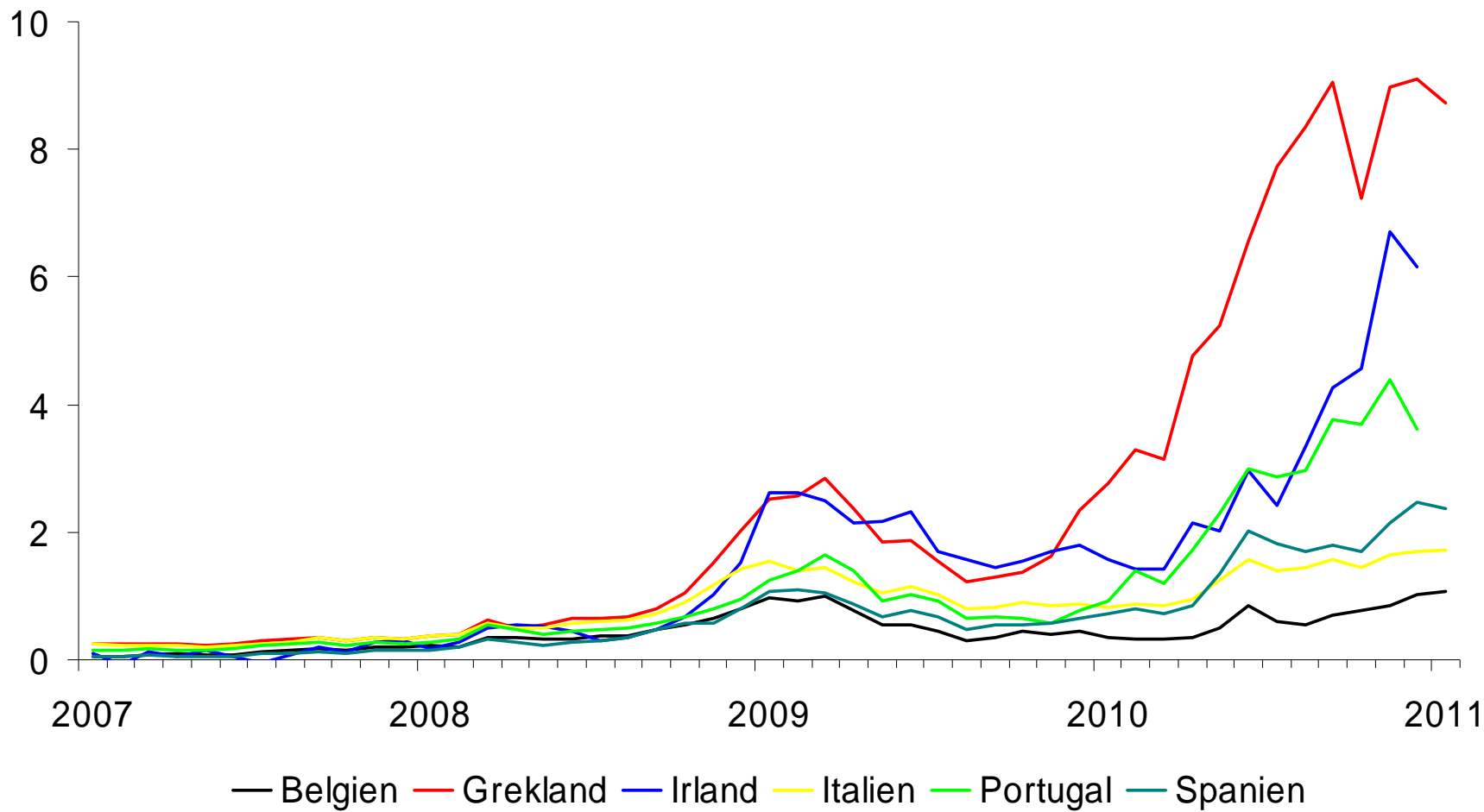
- EFSF (European Financial Stability Facility) förvandlas till ESM (European Stability Mechanism) 2013
- Likviditetsstöd om staten bedöms som solvent
- Förhandlingar med långivarna om staten bedöms som insolvent
- ”Community loans senior to privately held debt”
- Enskilda länder måste låna med ”Collective Action Clauses”
  - kvalificerad majoritet av långgivare kan besluta om omstrukturering av lån

Grundläggande problemställning

- Fungerar lösning **från fall till fall**?
- Varken **marknadsdisciplin** eller **regeldisciplin** har fungerat
- Kan man förbättra samspelet dem emellan?
- Ekonomförslag om **European Monetary Fund**
  - byte av fordringar på krisland mot fordringar på fonden med "haircut"
  - beslut i förväg om storlek på "haircut"
  - signal till marknader om risk
  - baserad på makroekonomisk övervakning
  - oberoende expertråd på europeisk nivå

Räntedifferenser mot Tyskland på tioåriga statsobligationer, procentenheter

Konkurrenskraftspakt

- Sammanblandning europeisk konkurrenskraft med finanspolitisk samordning
- Utgifter för FoU, utbildning, infrastruktur; löneindexering; examina???
- ”Debt alert mechanism”, pensioner, nationella finansiella krisanteringssystem
- Fördjupat samarbete mellan vissa länder (”enhanced cooperation) eller gemensamma EU-regler

Andra förslag

- Euroobligationer??
  - gemensam upplåning
  - **moral-hazard**-problem
  - omfördelning av lånekostnader
- Ska ESM (EFSF) kunna köpa krisländers obligationer?
  - fråga om omfattningen av stödåtgärder: viktigt med begränsningar
- ECB bör inte som nu obegränsat kunna köpa krisländers obligationer
  - sammanblandning mellan penningpolitik och krisstöd